

Патріарха поховано під Великою дзвіницею поблизу кафедрального собору Святої Софії.

Впродовж усього свого земного життя Патріарх Володимир щиро молився за незалежну Українську державу, робив усе можливе для відродження соборної Української Православної Церкви, за що і пішов на Голгофу. Сьогодні він молиться за нас перед Богом...

Література:

1. Івасів Р. Через терни – до Бога: [про патріарха Володимира (Василя Романюка) (1925—1995)] / Р. Івасів // Галичина. – 2007. – № 107. – С. 7.
2. Касьянов Г. Незгодні: українська інтелігенція в русі опору 1960 – 1980 – х років / Г. Касьянов. – К.: Либідь, 1995. – С. 86, 129, 157, 170.
3. Ковальчук І. Патріарху должно быть удобно даже на том свете / И. Ковальчук // Сегодня. – 2008. – №279. – С. 18 – 25.
4. Народжені Україною. Меморіальний альманах. У 2 т. / О. Оноприенко (гол. ред.). – К.: Євроімідж, 2002. – Т. 1. – 896с.
5. Петрушко В. И. Автокефалистские расколы на Украине в постсоветский период. 1989 – 1997 / В. И. Петрушко. – М., 1998. – С. 217 – 232.
6. Радиш Я., Ропар В. Хресна дорога Патріарха Володимира / Я. Радиш, В. Ропар // Гуцульський край. – 2008. - № 45. – С. 4.
7. Романюк Т. Патріарх Володимир, або спогади про батька. Документальний нарис / Т. Романюк. – К.: Видавничий центр “Просвіта”, 2000. – 144 с.
8. Скоропанюк Г. Терновий вінець патріарха / Ш. Скоропанюк // Галичина. – 2005. – №75. – С. 10.
9. Украинская Хельсинкская группа. К 20-летию создания. – К.: СРП, 1996. – С. 21.
10. Федчук В. Нелегкий шлях Патріарха / В. Федчук // Гуцульський край. – 2005. – №46. – С. 6.

Боярська Є. О.

(наук. кер. доц. Аванесян Г. М.)

студентка ІV курсу юридичного факультету

Полтавського інституту економіки права

Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна»

ОБМЕЖЕННЯ ТА ОБТЯЖЕННЯ ПРАВ НА ЗЕМЛЮ: ПОНЯТТЯ ТА ІСТОРІЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Законодавство не розрізняє (і не розкриває) на сьогодні термінів «обмеження» та «обтяження», часто вони вживаються як синоніми.

Цивільне законодавство вживає термін «обтяження» і навіть визначає його стосовно рухомого майна як «право обтяжувача на рухоме майно боржника або обмеження права боржника чи обтяжувача на рухоме майно, що виникає на підставі закону, договору, рішення суду або з інших

дій фізичних і юридичних осіб, з якими закон пов'язує виникнення прав і обов'язків щодо рухомого майна» [1, ч.1 ст.3]. Таким чином, як бачимо, у цивільному законодавстві поняття «обтяження» та «обмеження» також чітко не розрізняються.

На думку В. В. Носіка, «обмеження права власності на земельні ділянки доцільно розглядати як самостійний вид земельних правовідносин, що виникають на підставі юридичних фактів, визначених у законі, чи у договорі у випадках, передбачених також; законом». Вони «стосуються суб'єкта права і спрямовані на вчинення землевласником певних дій, або ж утримання від них, чи терпіння з метою забезпечення прав третіх осіб. Натомість, обтяження права власності на землю «характеризуються такими ознаками: стосуються земельної ділянки як об'єкта права; встановлюються з метою забезпечення інтересів третіх осіб у такій ділянці в порядку, передбаченому законом чи договором; поєднуються з правами третіх осіб на цю ділянку, що ускладнює, утруднює, перешкоджає власнику вільно здійснювати свої правомочності, накладає на власника тягар зайвих обов'язків, пов'язаних з використанням такої ділянки чи з необхідністю звільнення земельної ділянки від обмежувальних умов» [2, с. 245-246].

В. К. Гуревський поділяє обмеження за змістом правовідносин на: а) ті, які надають право користуватись чужою земельною ділянкою; б) які забороняють здійснювати певні дії на власній земельній ділянці; в) які є поєднанням перш і других [3, с.186-187].

Існує думка, за якою не можна сприймати як обмеження специфічні обов'язки (обтяження), що покладаються на землевласника чи землекористувача (ст. 91, 96ЗКУ (тощо). Як зазначала І. О. Іконицька, «... жодною мірою обов'язки та повинності можуть бути віднесені до обмеження прав власника» [4, с.102].

У правовій доктрині також існує підхід, за якими обтяженнями є будь-які права на земельні ділянки, окрім права власності, тоді як обмеження звуження меж суб'єктивного права, яке не впливає із права іншої особи [3, с. 187].

Слід звернути увагу, що обмеження та обтяження прав на землю складає значну частину земельно-правового регулювання. Наявність значної кількості обмежень та обтяжень прав на землю обумовлена специфікою землі як об'єкта права.

Ще римському праву були відомі обмеження права власності на земельні ділянки. Так, право власності на публічні дороги обмежувалося необмежені правом всіх і кожного пересуватися по них, переміщувати вантажі та худобу (Дігести Юстиніана). Власники приватних доріг також у певних випадках повинні були надавати їх «для всіх і кожного». Аналогічний режим поширювався на ріки. Власник будівлі повинен був залишати навколо неї вільний простір у 2,5 фути шириною для запобігання пожежам (фрагмент 5 титулу 13 книги 47 Дігест). Існували правила

щодо форми будівель, встановлювався обов'язок підтримання у пристойному та справному вигляді (фрагменти 46 та 58 Титулу 2 книги 39 Дігест). Власник повинен був терпіти дим, пару, скалки, пил тощо, що летять на їх ділянки з сусідніх володінь, якщо все це є наслідком звичайного користування сусідньою земельною ділянкою. Власник повинен був допускати сусіда через день збирати плоди, які впали на його ділянку з дерева сусіда (фрагменти 8, 17 книги Дігест, фрагмент 25 титулу 1 книги 19) [5, с. 121].

У Цивільному кодексі Наполеона у Франції 1804 р. були в основному відтворені положення римського права щодо використання доріг та річок. Було закріплено право сусіда вимагати, щоб дерева, посаджені без додержання вказаній у законі відстані, були зрубані або обрізані; власник будинку, який стоїть на межі з чужою земельною ділянкою, може зробити у ньому лише глухі вікна, обладнані ґратами, петлі яких повинні бути шириною не більше дециметра (ст. ст. 672, 676, 683, 684 ЦК) [5, с. 122].

Прийняте 18 серпня 1896 р. Цивільне уложення Германської імперії багато в чому продублювало положення «Кодексу Наполеона». Власник повинен був надавати сусіду дорогу через свою ділянку для доступу до публічної дороги, що необхідно сусіду для належного користування нерухомістю, за що останній сплачував винагороду (параграф 917 та 918 уложення). Було встановлено право спільної власності на межові знаки, а також спільну участь сусідів у створенні або відновленні знаків (параграф 919-923 уложення) [5, с. 122].

Таким чином, ця проблема була у центрі уваги юристів ще з часів Давнього Риму та і сьогодні все вимагає подальшого вивчення.

Література:

1. Про забезпечення вимог кредиторів та реєстрацію обтяжень: Закон України від 18 листопада .2003 р. [Електронний ресурс] // Режим доступу // <http://zakon.rada.gov.ua>
2. Носік В.В. Право власності на землю Українському народу: Монографія. – К.: Юрінком Інтер, 2006. 544 с..
3. Мірошниченко А.М. Земельне право України: Навчальний посібник. – К.: Інститут законодавства ВРУ, 2007. – 434 с.
4. . Іконицька І. О Новый Земельный Кодекс РФ: проблемы применения // Государство и право. – 2003.- №5. – С.102.
5. Блага І. Обмеження права власності (з історії проблеми) // Право України. – 2000. - №1, – С.121.